

ПОЗИЦИЯ

на Асоциация „Прозрачност без граници“ относно промените в Закона за държавния бюджет, регламентиращи финансирането на политическите партии

Вчера мнозинството от народните представители в българския парламент прие фундаментални промени в законодателството относно финансирането на политическите партии и предизборните кампании, които са в противоречие със стандартите на Венецианската комисия към Съвета на Европа и ОССЕ и в отстъпление от националното законодателство, което до 2009 година създаваше определени препятствия пред безконтролното финансиране от юридически лица.

С приемането на неограниченото и на практика безконтролно финансиране от юридически лица и със свеждането на държавната субсидия до символични стойности е унищожен бавният и мъчителен прогрес по създаване на рамка от базисни правила, която в общи линии съответстваше на европейските стандарти в тази област.

Прибързаните, необмислени и писани „на коляно“ предложения за финансиране от юридически лица ще доведат до ефект, при който така нареченото „отворено финансиране“ ще превърне в разграден двор държавата в лицето на политическите партии и на представителните институции, създадени въз основа на изборния процес. Причината за това ще бъде, че след вчерашните промени става възможно:

- **Неограниченото по размер получаване на дарения от юридически лица** (дори това да означава, че една партия може да получи 1 милион само от една фирма и да се превърне в частната партия на фирмата-дарител; такава практика не е допустима дори в либералната политическа система на САЩ; доказателство за грешната посока на промени в българското законодателство е и вчерашното решение на парламента в Австрия, който след корупционен скандал въведе лимит от 7500 евро за отделните дарения от бизнеса и общ лимит от 750 000 евро на всички дарения, които една партия може да получи в рамките на една календарна година);
- **Финансиране от държавни и общински фирми** и/или от фирми, в които държавата/общините имат дялово участие (преди две десетилетия тази практика водеше до източване на общински и държавни фирми и бе преустановена след скандални случаи на злоупотреби по време на местните избори през 2007 г.);
- **Финансиране от фирми, които са кандидати и/или изпълнители на обществени поръчки** (забранено от Закона за политическите партии, действал в периода 2006 – 2009 г.; отпадането на подобна забрана ще доведе до пренасочване на финансовите ресурси, предназначени за изпълнение на обществените поръчки, към политическите проекти на тези, които вземат управленските решения);

- **Финансиране от фирми, осъществяващи хазартна дейност** (подобна забрана беше изрично предвидена в Закона за политическите партии, действал в периода 2006 – 2009 г.);
- **Финансиране от фирми, работещи в сектори, които са силно регулирани от държавата** (такива например са финансовият сектор, производството и търговията с енергийни ресурси);
- **Фирми - концесионери, които имат договорни отношения с държавата или общините** (включително концесии за добив на природни ресурси, експлоатация на плажни ивици, управление на инфраструктурни обекти и на обекти със стратегическо значение за страната);
- **Финансиране от регистрирани в страната фирми, в които акционерно участие имат чуждестранни юридически и/или чуждестранни физически лица** (в динамичната и отворена икономика на страната това не би било изключение, което обаче влиза в противоречие с принципните забрани за финансиране от чуждестранни правителства, фирми и физически лица, предвидени в чл. 24 от Закона за политическите партии);
- **Финансиране от фирми, които са регистрирани в страната, но в които дялово участие имат други фирми, регистрирани в офшорни юрисдикции.**

Асоциация „Прозрачност без граници“ счита, че законодателството трябва да гарантира финансирането на политическата дейност в България в съответствие с водещите демократични стандарти, а не да напасва закона спрямо практиките за заобикаляне и нарушаване на съществуващите закони и стандарти, спрямо балканските нрави и теснопартийните сметки.

В тази връзка продължаваме да настояваме, че най-съществените проблеми при финансирането на политическата дейност са свързани с неефективния контрол върху финансирането на политическите партии и на предизборните кампании. Той е резултат и от неадекватно законодателство. Промените в Закона за държавния бюджет, приети на 4 юли 2019 г., не само не обръщат внимание на този въпрос, но също така и не предвиждат гаранции за пълно и своевременно осигуряване на публичност на даренията от бизнеса. Това налага да отбележим да отбележим, че в България продължава да стои нерешен и въпросът с липсата на законодателство относно лобизма, което да осветли за широката общественост връзката „политически партии – бизнес – законодателство“.

В случай че законът бъде върнат за разглеждане в Народното събрание, Асоциация „Прозрачност без граници“ има готовност да изработи мотивирано становище, което ще бъде предоставено на Президента и на народните представители.

София, 5 юли 2019 година

**АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“
TRANSPARENCY INTERNATIONAL – BULGARIA**